

عنوان مقاله:

رسوبات بادی نهشته شده در دریاچه هامون؛ نشانگر فراوانی و شدت توفان های گردوغبار سیستان از انتهای آخرین یخبندان تاکنون

محل انتشار:

فصلنامه پژوهش های چینه نگاری و رسوب شناسی، دوره 33، شماره 1 (سال: 1396)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسندگان:

محمد علی حمزه - دانشجوی دکتری زمین شناسی، دانشگاه فردوسی مشهد، ایران

محمد حسین محمودی قرائی - دانشیار، بخش زمین شناسی، دانشگاه فردوسی مشهد، ایران

حمید علیزاده لاهیجانی - دانشیار، پژوهشگاه ملی اقیانوس شناسی و علوم جوی، تهران، ایران

رضا موسوی حرمی - استاد، بخش زمین شناسی، دانشگاه فردوسی مشهد، ایران

مرتضی جمالی - دانشیار، موسسه مدیریتانه ای تنوع زیستی و بوم شناسی خشکی و دریایی، ماری، فرانسه

خلاصه مقاله:

تشخیص اثر رسوبات بادی در رسوبات دریاچه ای عامل مهمی جهت بازسازی تغییرات محیطی و همچنین شناخت فراوانی و زمان توفان های گردوغبار دیرینه است. بر اساس آزمایش مغناطیس سنجی، شکل منحنی های توزیع اندازه ذرات و دیگر عوامل دانه بندی، به علاوه سنگ نگاری، ما حضور اجزای رسوبی بادی در توالی رسوبی دو مغزه $2/6$ و $1/6$ متری در دریاچه هامون، شرق ایران را مشخص نمودیم. بزرگ ترین قله نمایی منحنی توزیع اندازه ذرات (بین $20-30$ میکرومتر) نشان داد رسوبات سیلنتی رسی تیره رنگ رخساره A با مقادیر کم پذیرفتاری مغناطیسی ($2/4 - 4-10 \times 2/5$ SI) با میزان زیاد بقایای گیاهی، کاروفیت و پوسته های صدفی کربناتی، در یک محیط بارآور دریاچه ای بدون حضور باد ته نشست نموده اند. این رخساره که معرف اواخر یخبندان و اوایل هولوسن است، توسط تضعیف مرکز پرفشار سیبری و بادهای غربی به علاوه افزایش دمای سطح آب اقیانوس اطلس شمالی و دریای عربی مشخص می گردد. در اوایل تا اواسط هولوسن تضعیف تدریجی مونسون به همراه قدرتگیری پرفشار سیبری و بادهای غربی منجر به وزش توفان های شدید در حوضه سیستان شده که توسط ماسه های سیلنتی قهوه ای با پذیرفتاری مغناطیسی زیاد و نمای توزیع ذرات بیش از 100 میکرومتر در رخساره B نشان داده می شود. محیط دیرینه اواسط تا اواخر هولوسن سیستان کم و بیش مشابه حال حاضر بوده است. در این زمان که توسط رخساره C معرفی می گردد، ورود دوره ای رسوبات بادی توسط توفان های پرانرژی قابل مقایسه با بادهای حاضر 120 روزه، مشخص است. نشانه های توفان های گردوغبار دیرینه در این دوره توسط نوسان های زیاد پذیرفتاری مغناطیسی و حضور لایه های حاوی ماسه در توالی رسوبی هر دو مغزه اثبات می گردد.

کلمات کلیدی:

هامون، اقلیم دیرینه، هولوسن، رسوب شناسی، مونسون

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1208994>



